

Amikor néhány nappal ezelőtt a sajtóban a fenti címen megjelent a közlemény, mely a termelőszövetkezeti mozgalom szegedi eredményeit ismertette, sokan — bár örömmel, de nem kis meglepetéssel olvasták. A meglepetést egyeseknél az okozta, hogy az eddig ipari és kulturális jellegűnek ismert város »termelőszövetkezeti« jelzöt kapott. A legtöbb embert azonban az lepte meg, hogy a korábban maradinak hitt szegedi parasztság is ilyen rövid idő alatt áttért a szocialista nagyüzemi gazdálkodásra.

Szeged alapvető jellegét tekintve ipari és kulturális központ. A város nem nagy mezőgazdasági területtel rendelkezik, hiszen egész területe a beépített részekkel nem sokkal több, mint 19 ezer katasztrális hold. Mégis a város gazdasági életében számottevő jelentőséggel bír a mezőgazdaság. A szegedi dolgozó parasztok kulturált mezőgazdálkodást folytatnak. Paprika-, zöldség-, virágtermelésük az ország határain túl is ismert. A Szegeden termelt primőrakut eljutnak Prága, Bécs, Berlin piacaira is. A város lakosságának friss mezőgazdasági termékkel való ellátása nagyrészt a szegedi mezőgazdaságra hárul. Több szegedi üzem (konzervgyár, paprikagyár stb.) nyersanyagának jelentős hányadát kapja a szegedi és környéki földterületekről. Ennélfogva, hogy miként alakul, hogyan fejlődik Szeged mezőgazdasága, az egész város lakosságának közvetlen érdeke.

Eppen ezért mint általában az ország egész mezőgazdaságának, így ezen belül a szegedi mezőgazdaságnak a fejlődése, egész társadalmunk ügye. Ezt a tényt a szegedi munkások, értelmiségiek dolgozók és dolgozó parasztok nagy tömegei ismerték fel s ennek tulajdoníthatók ezek a meglepetést keltő eredmények.

Nem kis jelentőségű, hogy rövid néhány hét leforgása alatt másképpen szegedi egyénileg dolgozó parasztságból mint 6 ezer hold földdel lépett a meglévő termelőszövetkezetekbe. A Szeged közigazgatásához tartozó mezőgazdasági művelés alatt álló területnek csaknem száz százaléka a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek kezelésébe került. Több ezer katasztrális hold Szeged határain kívüli, de a városban lakók tulajdonát képező földterület is növeli a szegedi termelőszövetkezetek földjét. Ma már egészen csekély azoknak a kizárólag, vagy főleg földművelésből élőknek a száma, akik még nem írták alá a belépési nyilatkozatot. Számos olyan szegedi dolgozó, aki élethivatászerűen nem mezőgazdasági munkával foglalkozik, de földterülettel rendelkezik, pártolótággként lépett a termelőszövetkezetekbe. Szocialista forradalom ment végbe a szegedi mezőgazdaságban. Történelmi események szemtanúi, sőt részesei és alkotói voltak a szegedi munkások és dolgozó parasztszók.

Az eredmény megszületésének elsősorban ható tényezőként kétségkívül azokat a kedvező körülményeket kell tekinteni, amelyek között a szegedi mezőgazdaság átalakulása végbement. A felszabadulás óta folytatott politikai nevelőmunkája pártunknak, a magyar munkáscsapat szocializmus építő tevékenysége, a Magyar Szocialista Munkáspárt helyes politikája érlelte be gyümölcsét.

A kedvező körülmények előidézéséhez jelentősen hozzájárult a Szovjetunió következetes békepolitikájának hatásaként kialakult kedvező nemzetközi légkör. Hozzájárultak meglévő termelőszövetkezeink eredményei, a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztésében országosan s ezen belül megyénkben elért eredmények is.

Második ható tényezőként kétségkívül az üzemek, intézmények fizikai és értelmiségi dolgozóinak által kifejtett politikai felvilágosító munkát kell tekinteni. Hétről hétre minden estéjüket, szombat délutánjukat, vasárnap délelőttiüket áldozták fel. Sárban, hóban, metsző hideg szélben gyalogoltak sokszor kilométereket a napi farszto nyolcórás munka után, töltötték hosszú órákat a dolgozó parasztszók házaival s végeztek a meggyőző munkát. Minden zokszó nélkül áldozták szabad idejüket e nagy jelentőségű feladat végrehajtására. Bár nem ritkán az éjszakába nyúlott a dolgozó parasztszók folytatott esti beszélgetés, mégis másnap kora reggel már ott álltak a munkapadok mellett, s becsülettel helytálltak termelőmunkájukban is.

Több dolgozó parasztszót elmondotta, hogy most tanulta meg igazán becsülni a munkásokat, amikor látta, hogy milyen türelmesen, fáradságot nem ismerve foglalkoztak velük. Esetenként sértéseket, gúnyolódásokat, egykét helyen meg erőszakot is el kellett tenniük, még sem vesztették el türelmüket, s heteken keresztül folyó türelmes, felvilágosító munkájuk meghozta gyümölcsét. Számos dolgozó parasztszót, az ellenséges rémhírek hatására, kezdetben idegenül fogadta az üzemi dolgozókat. Elnes, szenvedélyes viták alakultak ki, de amikor a vita lezárult, szoros barátság szövődött az üzemi dolgozók és a dolgozó parasztszók között. Nem egy dolgozó parasztszót ebédre hívta meg a hozzá eljáró népmunkások. Soknak az volt a kívánsága, hogy az aláírást, mint valami ünnepi eseményt, néhány pohár bor lehörpintésével pecsételjék meg.

Nagy jelentőségű, forradalmi, történelmi tettet hajtottak végre az üzemi dolgozók, melyért minden dicsőretet és köszönetet megérdemelnek. Munkájuk eredményeként a szegedi mezőgazdaság is a szocialista útra tért rá. Munkájuknak azonban van egy másik eredménye is. A munka közben közelebb került egymáshoz az üzemi dolgozó s a dolgozó parasztszót. Megismerték egymás gondolatait, némi bepillantást nyertek egymás életébe, barátság fonódott közöttük. A munka végzése közben edződték, fejlődtek népmunkások is. Erősödött bennük is a szocialista tudat.

Az eredmény harmadik tényezője a szegedi dolgozó parasztság. A tapasztalatok azt mutatták, nem konzervatív, nem maradi a szegedi parasztság túlnyomó többsége. Sokszor nem is a megszokotthoz való ragaszkodás tartotta vissza, hanem korábbi hibákból táplálkozó keltelenség, s a maradiak erkölcsi nyomása. Az elsőként beléptek számos hasznos tanácsot adtak a népmunkásoknak. Sokan részt vettek közvetlenül is az agitációban. Amíg kezdetben az erkölcsi nyomás a maradiak részéről érvényesült a tisztánlátók felé, később a maradiakra érvényesült a dolgozó parasztszók többségének erkölcsi hatása. Azok a kevesek is beléptek ennek hatására a termelőszövetkezetbe — »az vagyok, ami a falu« alapon —, akik annak helyességéről ugyan még nincsenek meggyőződve. A becsületes, józan dolgozó parasztszók segítségével, okos, felvilágosító szava hatásaként is született meg az elért eredmény. Köszönet nekik is.

# Szeged termelőszövetkezeti város

Írta: ifj. Komócsin Mihály

A termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztésében elért eredmények egy pillanatra sem keltethetnek meggyőzést. Felelősségteljes munkát igényel az elért eredmények megszilárdítása, a jelentősen megnövelt termelőszövetkezetek modern, szocialista mezőgazdasági nagyüzemekké való kiépítése. Ez döntően a termelőszövetkezeti tagok feladata. De nem hagyhatjuk őket magukra ebben a nehéz munkában. Ahogyan társadalmi ügy volt Szegeden a termelőszövetkezetek felfejlesztése, ugyanúgy társadalmi ügyként kell kezelni a felfejlődött termelőszövetkezetek megszilárdítását.

Már kezdetben számos problémával találkoztunk. Jelenleg a termelőszövetkezetek sok szétszóró földdel rendelkeznek, a felszerelés, mely a föld megmunkálásához szükséges, a beléptett tagoknál szanaszét van. A beléptett tagok között különböző gondolkodású, közös tevékenységhez még nem szokott emberek vannak. A döntő elhatározás már megért bennük, választották a régi megszokott helyett a még kissé ismeretlen újat. Nem kis szorongással tekintenek azonban az új felé. A termelőszövetkezetek vezetése és tagsága számára problémaként fog jelentkezni, hogy többszörösére növekedett a terület, sok az ismeretlen föld, az egyéni művelés következtében szinte sávonként más és más. Mindez nehezíti, hogy már az első évben minden tekintetben a korszerű követelményeknek megfelelően, nagyüzemi gazdálkodást folytassanak. A beléptett új termelőszövetkezeti tagok is számos egyéni problémát visznek magukkal.

A legfőbb teendőket szükséges számba venni a város nyilvánossága előtt, hogy felfejlődött termelőszövetkezeink nehézségeik leküzdésében érezzék városunk egész lakosságának együttérzését, figyelmét és esetenként — amiben lehetséges — támogatását is.

Vegyük röviden sorra a legközvetlenebb tennivalókat. A legsürgősebb a földrendezés jó előkészítése és gyors lebonyolítása. Termelőszövetkezeink földterülete eddig sem volt az ideális módon összevonva, táblásítva. A termelőszövetkezetekbe beléptett több ezer szanaszét lévő földdarabot vittek be. A tavaszi vetések jó előkészítése érdekében nagyon sürgősen végre kell hajtani az általános földrendezést. A földrendezésnek elsősorban Szeged közigazgatási területéhez tartozó földeket kell felosztani a termelőszövetkezetek között. Termelőszövetkezeink már nagyobb földterülettel rendelkeznek, mint amennyi Szeged közigazgatási területén van. Így a szomszédos községek határába is át fog nyúlni a szegedi termelőszövetkezetek területe. A földrendezés során irányadó, hogy termelőszövetkezeink meglévő tábláihoz történjen a rendezés, de természetesen némi eltolódások itt is fognak adódni. Így például a szegedi termelőszövetkezetek Újszegeden lévő földjeit cél szerű átadni az újszegedi két termelőszövetkezetnek. A földrendezés természetesen nem érinti a főleg belterületen fekvő — néhány száz öles családi kerteket.

A másik nagyon fontos feladat a beléptett új tagok közös gazdaságba viendő gazdasági felszerelésének minél gyorsabb felleltározása, hogy a termelőszövetkezetek még a tavaszi munkák beindulása előtt tisztázni tudják a felhasználható gazdasági felszerelést, állatállományt és egyebeket.

A leltározó bizottságoknak nemcsak adminisztratív feladatként kell kezelniük munkájukat, hanem mint a termelőszövetkezetek megszilárdításának egyik lényeges állomását. Az új termelőszövetkezeti tag első, közvetlen kapcsolata a közös gazdasággal a leltározásnál születik. Gondosan kell elvégezni a beviendő felszerelés, állatállomány értékelését. Arra is vigyázni kell, hogy a termelőszövetkezetekből ne létesítsünk lim-lom raktárakat. Csak azokat a gazdasági felszereléseket leltározzák fel, amelyek a közös gazdaság számára ténylegesen használhatók. A leltározások első tapasztalatai azt bizonyítják, hogy sok ló és koca kerül a termelőszövetkezetekbe. Az első évben természetesen szükséges is több — 30—35 katasztrális holdanként egy pár — lófogató, hiszen még nem lesz meg az ősi vetések miatt az ideális táblásítás és így a gépi erő megfelelő kihasználása sem. Átmenetileg helyesnek mutatkozik egyes termelőszövetkezetek azon kezdeményezése, hogy fuvarozó melléküzemágat létesítsenek.

A sürgős feladatok közé tartozik a közgyűlések megtartása, az újonnan beléptett tagok felvétele. A régi tagoknak azt tanácsoljuk, fogadják szeretettel az új tagokat, tegyenek félre minden gőgöt, korábbi megbánottságot, sértődöttséget. Segítsék át a kezdeti nehézségeken a termelőszövetkezetek új tagjait. Nagyon fontos, hogy a beléptett új tagokból az arra alkalmasakat válasszák be a termelőszövetkezetek vezetésébe. Az új tagok érezzék ezen keresztül is a bizalmat, de a termelőszövetkezet érdeke is megkívánja, hogy a beléptettek között lévő, vezetésre képes, megfelelő szaktudással rendelkezőket a vezetésbe bevonják.

Az újonnan beléptett tagokat minél előbb be kell kapcsolni a termelőszövetkezetek munkájába, életébe. Ezek most tele vannak ambícióval, tervvel, jobbnál jobb elgondolásokkal, amelyeket kár volna parlagon hevertetni. De azért is szükséges a minél előbbi bekapcsolásuk a közös tevékenységbe, mert hiszen náluk az — egyénileg gazdálkodó parasztszóra annyira jellemző — ingadozás még némileg fennáll. Termelőszövetkezeink vezetésének éppen ezért a közös gazdaság életének minden megnyilvánulásába be kell vonniuk az új tagokat, hogy tovább erősödjön bennük a meggyőződés, hogy helyesen döntöttek, amikor aláírták a belépési nyilatkozatot. A megnövekedett termelőszövetkezetekben külön gondot kell arra vigyázni, hogy ne gyengüljön, hanem erősödjön a termelőszövetkezeti demokrácia. A nagyobb taglétszám miatt ennek a veszélye felmerülhet, hiszen 50—100 embert könnyebb volt közgyűlésre, vagy megbeszélésre összehívni, mint 3—600-at. Meg kell találni annak a módját, hogy a tagsággal szorosabban egyesüljen minden kérdés — ami a termelőszövetkezet életé szempontjából jelentős — megbeszélésre kerüljön. Ezért helyes, ha minél előbb létrehozzák a munkacsoportokat, amelyek a munka megindulása előtt rendszeresen összejöhetnek a tavaszi munka előkészítésére, a terv megbeszélésére. Használjuk fel a termelőszövetkezetek fejlesztése érdekében azt a gazdaságot, amelyet az újonnan beléptettek élet- és mezőgazdasági munkában szerzett tapasztalatai, mezőgazdasági szakismeretei jelentenek.

Látunk kell, hogy az egyénileg gazdálkodást a közös gazdálkodással felcserélő új tsz-tagoknak — bár jelentősen léptek előre — mégsem alakult át teljesen gondolkodásuk. Cipelnék magukban sok maradi nézetet. A termelőszövetkezetekben működő pártszervezeteknek, a termelőszövetkezetek vezetőségeinek kezdtől fogva erő-

veit. A tervkészítésbe be kell vonni az egész tagságot. Nehezebb a tervezést, hogy elég számos, ózikkal bevetett parcella került a közös gazdaságba. Tekintve, hogy a termelőszövetkezetek földterületének viszonylag kis hányadát képezik az ózikkal bevetett parcellák, így lehetőség van arra, hogy a tavasziakat már minél nagyobb táblákban vessék el. Ezt természetesen komplikálja az a körülmény, hogy a tavasziak alá különböző módon vannak előkészítve az egyes földterületek. A tervben erre figyelni kell fordítani, s kora tavasszal mindjárt a földek előkészítését — amennyire lehet — azonos szintre hozni.

A tervezésnél nagy gondot kell fordítani, hogy a belterjes kultúrák ne essenek vissza, hanem tovább fejlődjenek. A tsz-be léptek szerződéseit — amennyiben azokat a tsz-tag háztáji területéről nem tudja teljesíteni — a termelőszövetkezetnek kell átvállalnia. A belterjes kultúrák megnöveléséhez a termelőszövetkezeti tagoktól kívülről már eleve számításba kell venni a családtagok segítségét, munkaejét is. A munkaszervezést úgy kell megoldani, hogy a termelőszövetkezeti tagokat jellemezze a családtagjaiknak minél hatékonyabb bevonására.

Nagy gondot jelent termelőszövetkezeinknek az állatállomány fejlesztése. A megnövekedett terület nagyobb állatállományt is igényel. Leltározások tapasztalatai szerint kevés szarvasmarha került bevitelre, tekintve, hogy a beléptett tagok többsége csak annyi állatállománnyal rendelkezett — a ló kivételével —, amennyi háztáji gazdaságában is megmaradhat. Az állattenyésztés fejlesztését némileg hátráltatja a gazdasági épületek hiánya. A téli bál hátralevő időszakot is felhasználva, az új tagokat is bevonva, már most el kell kezdeni egyszerű, helyileg biztosítható anyagokból építhető baromfiókat, sertésórákat építést. (Ettől sajnos még termelőszövetkezeink vezetői is idegenkednek.) A beruházást nagyon gondosan meg kell tervezni. Vigyázva arra, hogy túlzott beruházások az első évben ne legyenek, mert a kezdeti nehézségek miatt még a termelőszövetkezet úgy sem tudja elérni azt az eredményt, ami egyébként a következő évektől majd várható lesz, s a túlzott beruházások a szétosztható munkacégység-részesedést csökkentenék. Viszont nem is szabad elhanyagolni a beruházásokat, mert a termelőszövetkezet további fejlődését, így a tagok között is szétosztható jövedelem növekedését akadályozná.

Már most gondolni kell a tavaszi munkák megszervezésére. Számba kell venni a beléptett új tagok képességeit, lehetőségeit és figyelembe kell venni egyéni problémáikat is. A munkabeosztást szaktudásuk, hajlamuk figyelembevételével, hasznosításával kell elvégezni.

Különösen nagy körültekintéssel kell az idősebbek beosztását végezni. Kezdtől fogva olyan légkört kell kialakítani a termelőszövetkezetekben, hogy az idősebbek meg legyenek becsülve. Csökkent munkaejük a termelőszövetkezet javára bőségesen pótolja nagy élettapasztalatuk, szakértelmük, alaposáguk. A fiatalabb tsz-tagok szüleiknek kijáró tisztelettel kezeljük a termelőszövetkezetbe léptet idősebbeket, segítsék őket munkájukban. A szocialista közösségi gondolat első lépései közé tartozik a közösségbe kerültek egymás iránti segítőkészsége, tisztelete és megbecsülése.

Kezdtől fogva fordítson figyelmét a termelőszövetkezet vezetője a nők, különösen az anyák megbecsülésére. Meg kell keresni a módját, hogy tehermentesítve legyenek az otthoni gondok alól s a közösségi munkákba ök is be tudjanak kapcsolódni. Tanácsszerveink segítségével már a tavaszi munkaidőszakot kezdve meg kell oldani a tsz-tagok gyermekeinek napközi elhelyezését. Üzemünk bevélt tapasztalatai alapján helyes, ha termelőszövetkezeink minél több intézkedést tesznek a háztartási munka gondjainak enyhítésére s ezért a termelőszövetkezeteken belül üzemi konyha szervezése, villany háztartási gépek vásárlása és kölcsönzése, időszerű feladat.

Termelőszövetkezeinkbe léptek most be olyan, jelentősebb földterülettel és nagy gazdálkodási tapasztalattal rendelkezők, akik korábban már voltak tagok, de a kulákság vádjával kizárták őket. Ezek a tsz-szervezés során elmondották népmunkásoknak, hogy ök, bár jól bevezetett gazdasággal rendelkeznek, s egyénileg is boldogulnak, mégis előnyösebbnek tartják a közös gazdálkodást. Félnék azonban attól, hogy megint ki fogják őket zárni a termelőszövetkezetből. Népmunkások a termelőszövetkezeti tagság nevében ígérték meg, hogy amennyiben becsületesen fognak dolgozni a termelőszövetkezetben, nem okoznak kárt a közös gazdaságnak, nem bontják meg a közösségi szellemet, akkor semmitől sem kell tartaniuk. Ezt az elvet, melyet népmunkások hirdettek, termelőszövetkezeinknek a gyakorlatban érvényesíteniük kell.

Számos dolgozó parasztszót a tsz-be való belépéskor egyetlen aggályt hangoztatott. Elmondotta, hogy attól fél, hogy a tsz egyes vezetői önkényeskedni fognak, s hogy civódás lesz a tsz-tagok között. Nos, hogy erre ne kerüljön sor, arról magának a tsz-tagságnak kell gondoskodnia. Kezdtől fogva fel kell lépni mindennemű negatív jelenség ellen, csírájában elfojtani minden viszályt és meggátolni mindennemű önkényeskedést. A tsz tisztviselői beosztásukat a tagság bizalmának köszönhetik. A tagság bizalmából végzik vezető munkájukat s a bizalommal egy pillanatra sem szabad hogy visszaéljenek. A tsz gazdasága nem az ő egyéni gazdaságuk, hanem a több száz tsz-tag közös gazdasága. Ök, mint vezetők, a közösségi érdek szolgálói kell hogy legyenek, munkájukat szelvényen, de következetesen és határozottan kell hogy végezzék. Ezt kívánja a közösségi érdeke. Vezető munkájukban nem befolyásolhatja őket semmiféle rokoni, vagy baráti kötelék. Pártatlanul, igazságosan, a közösségi érdek szem előtt tartásával kell hogy eljárjanak, hogy döntésük minden egyes felmerülő kérdésben. Ne nézzék el a hibákat, nem az adja az igazi népszerűséget. Kezelenek minden egyes termelőszövetkezeti tagot elő emberként, akinek erényei és hibái is vannak, akinek örömei és gondjai is vannak. A vezetők fejlesszék tovább a tsz-tagok erényeit, jó tulajdonságait, lépjenek fel hibáik, de ne az ember ellen, legyenek velük együtt örömlükben és segítsék őket gondjaik, bajaiak leküzdésében.

Egy új, nagyszerű született a szegedi földeken az elmúlt hetekben. Mint minden új, fiatal korában még zenge, támogatásra szorul. De mint minden új életerős és előrehaladó. A jövő ezé az újé. Az új, szocialista nagyüzemi gazdaságoké. Segítsük, kísérjük rokonszenvvel ezt az újat. Biztosítsuk városunk egész társadalmának együttérző figyelmét és támogatását, hogy a szegedi termelőszövetkezetek is minél előbb megerősödjének s szolgálják a magyar dolgozó parasztság boldogulását hazánk, dolgozó népünk szocialista fejlődését.